

**UPRAWNIENIA HAMUJĄCE PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ WOBEC LEGISLATYWY
W KONSTYTUCJI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Z 1997 ROKU**

**PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND'S
INHIBITING PRIVILEGES AGAINST LEGISLATIVE
POWER IN THE 1997 CONSTITUTION
OF THE REPUBLIC OF POLAND**

Mgr Weronika Ścibor

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, Polska
e-mail: w.scibor@uthrad.pl; <https://orcid.org/0000-0003-1837-9314>

Abstrakt

Artykuł ma na celu analizę pozycji głowy państwa i jego uprawnień o charakterze hamującym wobec legislatywy. W pracy przedstawione zostały warunki skorzystania przez Prezydenta RP z mechanizmu skrócenia kadencji parlamentu, zgłoszenia weta ustawodawczego oraz zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o przeprowadzenie prewencyjnej kontroli konstytucyjności. W artykule dokonana została analiza uprawnień, które posiada Prezydent wobec władzy ustawodawczej i podejmowanych przez nią działań, a także jego roli arbitra w sytuacji kryzysu w izbach parlamentu. Omówione zostały przesłanki oraz ograniczenia dotyczące stosowania przez głowę państwa uprawnień hamujących wobec legislatywy. Podczas sporządzenia niniejszego artykułu wykorzystano metodę dogmatyczno-prawną celem przeprowadzenia analizy skuteczności stosowania po 1997 r. przysługujących Prezydentowi kompetencji wobec władzy ustawodawczej.

Słowa kluczowe: prezydent, głowa państwa, weto ustawodawcze, kontrola konstytucyjności, skrócenie kadencji parlamentu

Abstract

The article aims to analyze the position of the head of state and his powers of an inhibitory nature against the legislature. The paper presents the conditions for the President of the Republic of Poland to use the mechanism of shortening the term of parliament, filing a legislative *veto* and applying to the Constitutional Court for a preventive constitutionality review. The article analyzes the powers that the President has *vis-à-vis* the legislature and the actions it takes, as well as his role as an arbiter in a crisis situation in the chambers of parliament. The rationale and limitations on the use of inhibitory powers by the head of state against the legislature are discussed. In drafting this article, the dogmatic-legal method was used to analyze the effectiveness of the post-1997 application of the powers vested in the President against the legislature.

Keywords: president, head of state, legislative *veto*, constitutionality control, shortening the parliamentary term

Wprowadzenie

W myśl art. 10 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ ustroj Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. Celem tej zasady jest nie tylko ochrona jednostki przed ingerencją organów władzy, ale również konieczność utrzymywania współpracy pomiędzy tymi organami [Kuciński 2010, 27]. Równoważenie organów władzy polegać ma zatem na ograniczaniu, jak również na współpracy i oddziaływaniu na siebie nawzajem. Prawidłowe funkcjonowanie organów państwa jest zabezpieczone m.in. dzięki wprowadzeniu do relacji pomiędzy władzami mechanizmów hamujących.

W ramach dokonanego w Konstytucji RP podziału władzy Prezydent RP funkcjonuje w porządku prawnym jako jeden z organów władzy wykonawczej. Ze względu na swoją szczególną pozycję ustrojową dysponuje on szerokim katalogiem uprawnień, których celem jest oddziaływanie na pozostałe organy każdej z władz. Spośród przysługujących głowie państwa kompetencji wyodrębnić można te, które mają charakter hamujący względem władzy ustawodawczej. Do takich działań Prezydenta RP zalicza się skrócenie kadencji Sejmu, weto ustawodawcze czy występowanie

¹ Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm. [dalej: Konstytucja RP].

w trybie tzw. prewencyjnej kontroli konstytucyjności do Trybunału Konstytucyjnego.

1. Skrócenie kadencji Sejmu przez głowę państwa

Na podstawie art. 98 ust. 4 Konstytucji RP, Prezydent RP, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu, może w przypadkach określonych w ustawie zasadniczej zarządzić skrócenie kadencji Sejmu. Wraz ze skróceniem kadencji Sejmu skrócona zostaje również kadencja Senatu.

Uprawnienie określone w art. 98 ust. 4 Konstytucji RP stanowi prerogatywę Prezydenta. Wydanie aktu urzędowego w postaci postanowienia przewidującego skrócenie kadencji izb parlamentu przez głowę państwa nie podlega zatem obowiązkowi uzyskania kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów. Jednakże Konstytucja RP wprowadza pewne ograniczenia wobec stosowania przez głowę państwa mechanizmu skrócenia kadencji Sejmu.

Jako pierwszą przesłankę o charakterze proceduralnym wskazać tu można obowiązek uzyskania opinii marszałków obu izb parlamentu. Konstytucja nie warunkuje jednak skuteczności skrócenia kadencji izb przez Prezydenta od stanowisk Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu. Pozytywna bądź negatywna opinia marszałków nie przesądza merytorycznie o dalszych działaniach głowy państwa, nie są one bowiem dla Prezydenta wiążące. Konstytucja RP nie przewiduje także konkretnego trybu czy terminu dla zachowania tej przesłanki proceduralnej przez marszałków izb [Naleziński 2016].

W praktyce takie ukształtowanie normy może skutkować uniemożliwieniem podjęcia działań przez głowę państwa. Ustawa zasadnicza nie wskazuje konkretnego terminu do udzielenia opinii, zatem każdy z marszałków może wydać ją w dowolnym czasie, przedłużając, a nawet blokując tym samym całą procedurę [Banaszak 2012].

Art. 98 ust. 4 Konstytucji RP wskazuje także na konieczność zaistnienia przesłanki obligatoryjnej lub fakultatywnej skrócenia kadencji Sejmu (i tym samym Senatu) przez Prezydenta RP. Podstawą skrócenia kadencji izb parlamentu przez głowę państwa mogą być wyłącznie przypadki określone w ustawie zasadniczej. Konstytucja RP wyłącza zatem możliwość rozszerzenia katalogu tych sytuacji w aktach prawnych np. o randze ustawy.

Skrócenie przez głowę państwa kadencji Sejmu następuje obligatoryjnie, jeżeli izba niższa parlamentu nie wyłoni rządu w trybie drugiej z rezerwowych procedur powoływania gabinetu. Konstytucja RP przewiduje trzy procedury wyłonienia Rady Ministrów. W pierwszej z procedur Prezydent RP desygnuje premiera, którego zadaniem jest zaproponowanie składu rządu. Rada Ministrów powołana przez głowę państwa musi uzyskać od Sejmu wotum zaufania udzielone bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. W razie bezowocnego zastosowania podstawowej procedury powołania Rady Ministrów to izba niższa parlamentu wskazuje imiennie kandydata na premiera i wybiera go wraz z proponowanymi przez niego członkami rządu bezwzględną większością głosów przy kworum wynoszącym minimum połowę ustawowej liczby posłów. Gdy tą większością Rada Ministrów nie zostanie wybrana przez Sejm, Prezydent powołuje Prezesa Rady Ministrów i na jego wniosek pozostałych członków rządu. Tak powołany gabinet musi uzyskać wotum zaufania od Sejmu zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

W myśl art. 155 ust. 2 Konstytucji RP Prezydent obligatoryjnie skraca kadencję Sejmu, jeżeli Rada Ministrów nie uzyska wotum zaufania w trybie drugiej rezerwowej procedury wyłaniania gabinetu. Konstrukcja tego przepisu obliguje głowę państwa do wydania postanowienia o skróceniu kadencji Sejmu. Brak wydania tego aktu przez Prezydenta po spełnieniu przesłanki określonej w art. 155 ust. 2 Konstytucji RP stanowiłby delikt konstytucyjny i prowadziłby do odpowiedzialności głowy państwa przed Trybunałem Stanu.

Przesłanką fakultatywną zastosowania przez głowę państwa mechanizmu skrócenia kadencji Sejmu jest brak przedłożenia mu do podpisu w stosownym terminie ustawy budżetowej. Art. 225 Konstytucji RP pozostawia jednak Prezydentowi swobodę decyzyjną w tej materii. Uprawnieniem głowy państwa jest skrócenie w ciągu 14 dni kadencji Sejmu, jeżeli przez 4 miesiące od dnia przedłożenia Sejmowi projektu ustawy budżetowej nie zostanie ona przedstawiona Prezydentowi do podpisu. Termin na podjęcie działań przez Prezydenta RP rozpoczyna swój bieg od dnia następnego po upływie 4 miesięcy od przedłożenia Sejmowi projektu ustawy budżetowej, jeśli ustawa nie została w tym okresie uchwalona. Konstrukcja tego przepisu determinuje stosowanie wykładni zawężającej wobec kompetencji

Prezydenta RP wyrażonej w art. 225 Konstytucji RP. W doktrynie przyjmuje się, że mechanizm skrócenia kadencji Sejmu i Senatu dokonywany przez głowę państwa na podstawie art. 225 ma charakter wyjątkowy i musi wprost opierać się na przepisach ustawy zasadniczej [Zubik 2001, 283].

Odnosząc się do kwestii proceduralnych ukształtowanie przepisów art. 155 ust. 2 i art. 225 Konstytucji RP przez prawodawcę może skutkować w skrajnych sytuacjach faktycznych problemami natury politycznej [Mieścic i Sawicka 2016]. Choć nie uwarunkowano decyzji Prezydenta RP od merytorycznej opinii marszałków izb, to jednak widoczny jest silny wpływ ich działań na możliwość ukończenia procedury przez głowę państwa. W trakcie wzmocnionego i zaognionego konfliktu politycznego marszałkowie mogą w taki sposób wykorzystywać brak terminu do wydania opinii, że całkowicie unicestwią próbę skrócenia kadencji izb parlamentu.

Omawiając normę zawartą w art. 225 Konstytucji RP należy zwrócić uwagę na jej charakter mobilizujący oraz równocześnie hamujący względem parlamentu. Po pierwsze służy zapobieganiu przewlekłości prac nad ustawą budżetową, która stanowi podstawę gospodarki państwa. Procedowanie nad projektem ustawy budżetowej stanowi jedno z najważniejszych zadań obu izb parlamentu, ponieważ od skuteczności procesu legislacyjnego względem ustawy budżetowej uzależnione jest funkcjonowanie i realizowanie działań dotyczących sytuacji finansowej całego państwa oraz dysponowania środkami publicznymi w najbliższym roku budżetowym.

Po drugie norma art. 225 Konstytucji RP jest swego rodzaju represją względem parlamentu, bowiem pozwala na ponowne zarządzanie wyborów. Zastosowanie tego mechanizmu zabezpiecza także dalsze funkcjonowanie państwa w perspektywie braku ustawy budżetowej. Przepisy Konstytucji RP przewidują możliwość zaistnienia bardzo silnego konfliktu sił politycznych w izbach parlamentu. Przejawem tego zjawiska może okazać się spór wobec kierunku polityki finansowej państwa. Uprawnienie hamujące wobec władzy ustawodawczej konstytuuje Prezydenta na arbitra, który w sytuacji bezskuteczności legislatywy może zastosować sankcję w postaci skrócenia kadencji Sejmu. Poprzez zastosowanie w takiej sytuacji tego mechanizmu Prezydent eliminuje dalszą obecność niefunkcjonalnego parlamentu i gwarantuje możliwość skutecznej działalności organów państwa

poprzez odwołanie się do woli wyborców w celu wyłonienia nowego składu izb [tamże].

Ustawa zasadnicza zabezpiecza charakter tej normy jako wyłączną i osobistą kompetencję Prezydenta RP. W myśl art. 131 ust. 4 Konstytucji RP o skróceniu kadencji Sejmu (i Senatu) nie może postanowić osoba, która przejęła obowiązki głowy państwa w sytuacji zaistnienia przeszkód po stronie Prezydenta RP. Konstytucja RP umacnia tym samym pozycję głowy państwa wobec legislatury.

Od czasu wejścia w życie przepisów Konstytucji RP Prezydent nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia w postaci skrócenia kadencji sejmu. Norma umiejscowiona przez prawodawcę w art. 225 Konstytucji RP spełnia zatem swoją rolę mobilizującą. Chęć uniknięcia represji w postaci utraty mandatów parlamentarnych i konieczność udziału w nowych wyborach, a zarazem przeprowadzenia skuteczniejszej kampanii wyborczej w celu zdobycia większości parlamentarnej, determinuje do funkcjonalnego działania Sejmu i Senatu oraz pogłębionej współpracy wobec uchwalania ustawy budżetowej.

2. Prezydent w procesie stanowienia ustaw

Oprócz przysługującej w myśl art. 118 Konstytucji RP głowie państwa inicjatywy ustawodawczej Prezydent RP jest także jedynym podmiotem, któremu ustawa zasadnicza przyznaje dwie szczególne kompetencje w procesie stanowienia ustaw, będące jego prerogatywami. Pierwszą z nich wymienioną w art. 144 ust. 3 pkt 6 jest podpisanie lub odmowa podpisania ustawy uchwalonej przez parlament, a drugą – w art. 144 ust. 3 pkt 9 – skierowanie wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w ramach tzw. prewencyjnej kontroli konstytucyjności.

2.1. Weto ustawodawcze

W myśl art. 122 ust. 2 Konstytucji RP Prezydent posiada kompetencję do podpisania bądź odmowy podpisania uchwalonej przez parlament ustawy do podpisu. Ustawa zasadnicza określa 21-dniowy termin do podjęcia działania przez głowę państwa. Decyzja Prezydenta RP wobec uchwalonej ustawy ma charakter obligatoryjny – to Prezydent zarządza ogłoszenie

ustawy w dzienniku promulgacyjnym, a to natomiast jest przesłanką warunkującą wejście w życie i powszechność obowiązywania aktu normatywnego. Akt rządowy Prezydenta wskazujący na odmowę podpisania ustawy stanowi realizację przysługującej głowie państwa kompetencji do zgłoszenia tzw. weta ustawodawczego.

Ustawa zasadnicza wymienia określone zasady dotyczące stosowania tego mechanizmu przez Prezydenta RP. Po pierwsze przepisy Konstytucji RP wyłączają możliwość zastosowania tego instrumentu wobec ustawy o zmianie Konstytucji RP (art. 235 ust. 7) ani ustawy budżetowej oraz ustawy o prowizorium budżetowym (art. 224 ust. 1). Po drugie w myśl art. 122 ust. 1 uprawnienie głowy państwa może mieć zastosowanie wyłącznie po zakończeniu prac prowadzonych w parlamencie. Rolą Prezydenta jest tu bycie strażnikiem „czuwającym” nad przestrzeganiem przepisów Konstytucji RP, która to m.in. nakłada na niego obowiązek weryfikowania czy spełnione zostały gwarancje proceduralne w procesie legislacyjnym na etapie prac parlamentarnych [Wyrzykowski 1991, 24]. Prezydent korzystając z przysługującego uprawnienia do zgłoszenia weta znów pozostaje arbitrem pomiędzy izbami parlamentu. W sytuacji konfliktu izb i odmiennego zapatrywania na uregulowaną w ustawie materię może kontrolować poziom realizacji senackich poprawek przez Sejm aż po rozstrzygnięcie o zasadności istnienia uchwalonej ustawy w porządku prawnym. Po trzecie Konstytucja RP implikuje obowiązek zawetowania całej ustawy. Realizując prerogatywę Prezydent nie ma możliwości zastosowania mechanizmu weta wobec tylko niektórych postanowień (tzw. *line item veto*) [Banaszak 2012].

Zgłoszenie weta prezydenckiego wobec uchwalonej ustawy powinno mieć formę wniosku do Sejmu o ponowne rozpatrzenie ustawy. We wniosku tym Prezydent powinien dokładnie określić postanowienia, których dotyczy. Oprócz tych wymagań konieczne jest także uzasadnienie i zawarcie propozycji w zakresie regulacji, która byłaby zgodna z poglądem głowy państwa [tamże]. Oprócz wspomnianego „czuwania” nad przestrzeganiem Konstytucji RP Prezydent wetując ustawę może odwoływać się do przesłanek o charakterze np. gospodarczym czy społecznym. Tym samym korzystając z przysługującego uprawnienia hamującego Prezydent ma możliwość realizacji opinii publicznej w procesie stanowienia prawa.

W celu podjęcia oceny skuteczności mechanizmu weta prezydenckiego należy wziąć pod uwagę stosowanie tej prerogatywy przez głowę państwa w Polsce w latach 1997-2023. W latach 1997-2005 Aleksander Kwaśniewski skorzystał z przysługującego uprawnienia 28 razy wetując ustawy. W trakcie 4,5-letniej kadencji jako głowa państwa Lech Kaczyński zgłosił weto 18 razy [Piasecki 2009, 89-91]. Bronisław Komorowski piastując urząd głowy państwa skorzystał z prerogatywy 4 razy, natomiast Andrzej Duda od objęcia urzędu w 2015 r. do chwili obecnej (marzec 2023 r.) zawetował 13 ustaw.

Stosowanie przez głowę państwa instrumentu weta należy do jednej z najważniejszych prerogatyw. Należy podkreślić, że konstytucyjne upoważnienie Prezydenta do odmowy podpisania ustawy stanowi podkreślenie jego roli w procesie stanowienia prawa. Prezydent powinien czuwać nad przestrzeganiem przepisów ustawy zasadniczej oraz rozstrzygać ewentualne konflikty w różnych obozach sprawujących władzę ustawodawczą. Tym samym skorzystanie z weta powinno prowadzić do merytorycznego ponownego rozpatrzenia materii uchwalonej ustawy. W ostatnich kadencjach parlamentu zauważyć można dużo wyższą kulturę polityczną w Polsce, a tym samym weto ma bardziej pozytywny skutek niż ten zaobserwowany w początkowych latach demokracji po 1989 r. Zasadnym będzie również stwierdzenie, że weto przestało być środkiem do forsowania pomysłów konkretnej opcji politycznej, a jest skutecznym mechanizmem stosowanym przez głowę państwa (przykładem może tu być dwukrotne weto obecnego Prezydenta RP wobec przepisów dotyczących nowelizacji ustawy *Prawo oświatowe*²).

2.2. Wniosek do Trybunału Konstytucyjnego

Art. 122 ust. 3 zd. 1 Konstytucji RP stanowi: „Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją”.

Uprawnienie Prezydenta dotyczy przeprowadzania kontroli o charakterze prewencyjnym. Jest to jeden z dwóch przypadków prewencyjnej kontroli konstytucyjności dokonywanej przez Trybunał Konstytucyjny

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*, Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.

przewidziany w przepisach Konstytucji RP. Wyłącznym inicjatorem badania jest Prezydent RP. Do wszczęcia procedury konieczne jest złożenie przez głowę państwa wniosku o zbadanie zgodności z Konstytucją RP przepisów uchwalonej ustawy przed jej podpisaniem. We wniosku tym Prezydent obligatoryjnie wskazuje przedmiot i wzorzec kontroli, albowiem Trybunał Konstytucyjny jest związany zakresem zaskarżenia [Czeszejko-Sochacki, Garlicki, i Trzeciński 1999, 22]. W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym nie stosuje się także zasady *falsa demonstratio non nocet*, tym samym Trybunał nie może korygować czy modyfikować wniosku Prezydenta, jeżeli inne zarzuty wynikałyby z petitum i uzasadnienia wniosku [Florczak-Wątor 2008, 76]. Prezydent musi więc postępować rozważnie, precyzyjnie formułując zarzut niekonstytucyjności uchwalonej ustawy.

Złożenie przez głowę państwa wniosku na podstawie art. 122 ust. 3 Konstytucji RP obarczony jest pewnymi ograniczeniami. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwaliło się stanowisko, że wniosek Prezydenta jest dopuszczalny w sytuacji, w której w ocenie Prezydenta „ustawa jest w części lub w całości niezgodna z Konstytucją albo kiedy ma on poważne wątpliwości co do jej zgodności z Konstytucją. Wniosek mający na celu wyłącznie potwierdzenie zajmowanego przez Prezydenta stanowiska, że ustawa jest zgodna z Konstytucją uznać należy za niezgodny z art. 126 ust. 2 Konstytucji”³.

Korzystanie przez głowę państwa z możliwości zainicjowania kontroli przed Trybunałem Konstytucyjnym powinno następować każdorazowo, gdy Prezydent posiada wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP przepisów przedstawionej mu do podpisu ustawy. Obowiązek spoczywający na głowie państwa wynika wprost z konieczności „czuwania” nad przestrzeganiem Konstytucji RP. Trybunał w pierwszej kolejności będzie starał się potwierdzić domniemanie konstytucyjności kontrolowanych przepisów dopiero w sytuacji, w której nie da się ich pogodzić z regulacjami ustawy zasadniczej orzeczenie o ich niekonstytucyjności [Granat 2021, 596].

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego jest w tej materii dla Prezydenta wiążące. W myśl art. 122 ust. 3 zd. 2 Konstytucji RP „Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał

³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03, OTK-A 2004, Nr 3, poz. 21.

Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją”. W sytuacji, gdy jedynie poszczególne przepisy ustawy dotknięte będą niekonstytucyjnością, a Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie ich nierozzerwalnego związku z całą ustawą, możliwe jest podpisanie ustawy przez Prezydenta, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu, z pominięciem tych przepisów. Może także zwrócić ustawę Sejmowi w celu usunięcia niezgodności.

Od 1997 do 2023 r. Trybunał Konstytucyjny rozpatrywał 37 wniosków o zbadanie uchwalonej ustawy w trybie prewencyjnej kontroli konstytucyjności⁴. W latach 1997-2005 Aleksander Kwaśniewski skorzystał z przysługującego uprawnienia 5 razy wnioskując o zbadanie konstytucyjności uchwalonej ustawy przed jej podpisaniem. Lech Kaczyński jako Prezydent skorzystał z uprawnienia aż 17 razy. Bronisław Komorowski piastując urząd głowy państwa złożył w tym trybie 7 wniosków, natomiast Prezydent Andrzej Duda od objęcia urzędu w 2015 r. do chwili obecnej (marzec 2023 r.) zawniioskował o przeprowadzenie prewencyjnej kontroli konstytucyjności ustawy 8-krotnie.

Wśród najbardziej istotnych wniosków Prezydentów RP po 1997 r. wskazać należy zbadanie przez Trybunał Konstytucyjny zgodności z Konstytucją RP ustaw dotyczących uprawnienia każdego polskiego sądu do wystąpienia z pytaniem prawnym do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w trybie prejudycjalnym⁵; swobody działalności gospodarczej⁶; tzw. dekretu warszawskiego i zasad zwrotu nieruchomości⁷; ubezpieczeń

⁴ Zob. wnioski w sprawach o sygn. akt: Kp 1/04; Kp 2/04; Kp 1/05; Kp 2/05; Kp 3/05; Kp 1/08; Kp 2/08; Kp 3/08; Kp 4/08; Kp 5/08; Kp 1/09; Kp 2/09; Kp 3/09; Kp 4/09; Kp 5/09; Kp 6/09; Kp 7/09; Kp 8/09; Kp 9/09; Kp 10/09; Kp 1/10; Kp 2/10; Kp 1/11; Kp 1/12; Kp 1/13; Kp 2/13; Kp 1/15; Kp 2/15; Kp 3/15; Kp 4/15; Kp 5/15; Kp 1/17; Kp 1/18; Kp 2/18; Kp 1/19; Kp 2/19; Kp 1/23. Repertoria Trybunału Konstytucyjnego (stan na dzień 29.03.2023 r.).

⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lutego 2009 r., sygn. akt Kp 3/08, OTK ZU 2A/2009, poz. 9.

⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt Kp 1/09, OTK ZU 8A/2010, poz. 74.

⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt Kp 3/15, OTK ZU A/2016, poz. 66.

społecznych⁸; nowelizacji *Kodeksu karnego*⁹ czy nowelizacji ustawy o *Sądzie Najwyższym* oraz *niektórych innych ustaw*¹⁰.

Zakończenie

Przyznanie organom legislatywy, egzekutywy i judykatywy uprawnień mających na celu równowagę, a zatem kontrolę i współdziałanie władzy stanowi ważny element porządku prawnego. Spoczywające na Prezydencie RP jako organie władzy wykonawczej uprawnienia hamujące względem legislatywy od ponad 25 lat stanowią realne zabezpieczenie i ochronę praw jednostki, jak również gwarantują prawidłowe funkcjonowanie parlamentu i instrumentów prawnych. Kompetencje głowy państwa wobec legislatywy spełniają swoją funkcję i umocowują Prezydenta RP jako arbitra, który gwarantuje m.in. prawidłowe funkcjonowanie organów władzy publicznej, rozstrzyganie pomiędzy nimi konfliktów czy kontrolowanie racjonalności i zasadności wprowadzanych do obrotu prawnego aktów normatywnych.

PIŚMIENNICTWO

- Banaszak, Bogusław. 2012. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Wyd. 2. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Czeszejko-Sochacki, Zdzisław, Leszek Garlicki, i Janusz Trzciniński. 1999. *Komentarz do ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z dnia 1 sierpnia 1997 roku (Dz.U. nr 102 poz. 643)*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.
- Florczak-Wątor, Monika. 2004. „Prewencyjna kontrola konstytucyjności ustaw.” W *Konstytucja i sądowe gwarancje jej ochrony. Księga jubileuszowa Profesora Pawła Sarneckiego*, red. Piotr Czarny, i Katarzyna Świerk-Bożek, 65-95. Kraków: Kantor Wydawniczy Zakamycze.
- Granat, Mirosław. 2021. *Prawo konstytucyjne. Pytania i odpowiedzi*. Wyd. 1. Warszawa: Wolters Kluwer.

⁸ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 listopada 2018 r., sygn. akt Kp 1/18, OTK ZU A/2019, poz. 4.

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt Kp 1/19, OTK ZU A/2020, poz. 36.

¹⁰ Wniosek Prezydenta RP z dnia 20 lutego 2023 r. o zbadanie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw. Sprawa w toku.

- Kuciński, Jerzy. 2010. *Legislacyjna – egzekutywa – judykacyjna. Konstytucyjne instytucje i mechanizmy służące równowadze władz w polskim systemie trójpodziału*. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.
- Miemiec, Wiesława, i Krystyna Sawicka. 2016. „Komentarz do art. 225.” W *Konstytucja RP*. T. II: *Komentarz do art. 87-243*. Wyd. 1, red. Marek Safjan, i Leszek Bosek, 1581-589. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Naleziński, Bogumił. 2016. „Komentarz do art. 98.” W *Konstytucja RP*. T. II: *Komentarz do art. 87-243*. Wyd. 1, red. Marek Safjan, i Leszek Bosek, 267-80. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Piasecki, Andrzej. 2009. „Weto ustawodawcze w III RP – wymiar normatywny i empiryczny. Próba bilansu.” *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K. Politologia* 16, nr 2:83-96.
- Wyrzykowski, Mirosław. 1992. „Legislacja – demokratyczne państwo prawne – radykalne reformy polityczne i gospodarcze.” W *Tworzenie prawa w demokratycznym państwie prawnym*, red. Hanna Suchocka, 38-54. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.
- Zubik, Marek. 2001. *Budżet państwa w polskim prawie konstytucyjnym*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.